

La vida difícil de Mrozek

El nostre col·laborador Josep Maria de Sagarra Àngel, traductor i actualment director de l'Institut Cervantes de Moscou, ens ofereix un obituari de Slawomir Mrozek (publiquem una caricatura del 1990), un dels narradors i dramaturgs europeus més destacats de la postguerra. Referència per a alguns dels nostres escriptors, especialment Quim Monzó, Mrozek va ser publicat als anys seixanta per la històrica editorial Seix Barral. Els seus relats van ser compilats per Quaderns Crema en volums com ara *La vida difícil* (1995), *Dues cartes* (1997), *L'arbre* (1997) i *Joc d'atzar* (2001), el segon traduït pel mateix Sagarra, que l'havia entrevistat per al suplement en un parell d'ocasions. Els altres tres van ser traduïts per Francesc Miravittles i Bozena Zaboklicka.

Tant els contes com les seves peces teatrals destaquen per una prosa nerviosa i aguda, amb un to satíric i un estil obsessiu, que fa pensar. La ironia corrosiva i el fet de dur les situacions fins a una absurditat grotesca, han convertit Slawomir Mrozek en un escriptor

diferent, un fuet contra els convencionalismes i, sobretot, del costumisme actual.

En el seu brillant retrat, Sagarra ens diu que amb la seva mort "se'n va no sols un dels intel·lectuals polonesos de més renom internacional: també un dels grans exponents de la Polònia sofrent i alhora resistent, d'un país que, després del seu ingrés a l'OTAN (1999) i a la Unió Europea (2004), ha reeixit a reinventar-se políticament, social i cultural, gràcies a l'aportació de figures com: Milosz, Herbert, Wajda, Giedroyc, Czapski, Konwicki, Różewicz, Kapuscinski, Lem o Mrozek, entre d'altres". Aquesta imatge potent de la Polònia cultural és una de les grans aportacions del país centreeuropeu, que ens podria servir de referent, tot que la seva Polònia és diferent. Sent una potència de quaranta milions d'habitants, ha hagut de patir les incursions dels seus veïns alemanys i russos i ser el centre del camp de batalla europeu al llarg de la història. Slawomir Mrozek ja és un clàssic del segle XX, de la gran tradició. *

S

Slawomir Mrozek és un escriptor diferent, un fuet contra els convencionalismes

FEMINITATS ADA CASTELLS

Cafres amb cultura

Un intel·lectual de pes que segur que recorda els noms de tots els consellers i directors generals em diu: "Ah, sí, ara a la Institució de les Lletres hi han posat aquella noia, oi?" Un poeta amb qui em toca debatre per donar un premi com a jurat, per referir-se a una escriptora amb una obra incipient, em deixa anar: "La novel·la d'aquesta nena no està malament." Sento com dos companys que tinc per persones preparades comenten: "Llàstima que ens hem perdut la reunió amb aquella, diuen que està molt bona." Si no dic els noms d'aquests cafres amb cultura és perquè es mereixerien que tampoc no els recordéssim. Els hauríem d'anomenar *nois, nens, llobarros*. Dubto que ells es referissin mai al director d'una institució com a "aquell noi", i "aquest nen" no seria mai el no-

vel·lista que promet. Al gerent li dirien pel nom amb copet a l'esquena i comentari de futbol previ. Ben probablement els seria ben igual si té un cos de iogurt o una panxa cervesera. Em sembla ben ridícul haver de començar els discursos amb un "companys i companyes" per evitar el sexisme, però una cosa és aquest artifici i l'altra és la imprecisió i el reduccionisme per parlar d'unes persones que fan la seva feina i que, a part de dones, són professionals.

Fa poc vaig tenir la meva dosi anual de masclisme al festival de *hip hop* al CCCB. Es tractava de sentir rapers tocant-se els ous, mentre parlaven de les seves *chatis*. Mira, com a mínim, gastaven ritme. No com aquests intel·lectuals de saló que, sense ni adonar-se'n, se'ls veu com és la condescendència que els infla els pantalons. *

ELSENYORRUC GUILLEM CIFRÉ

CULTURA